

ФІЛОСОФІЯ

УДК 7.046.1:165.191 (38)
DOI: 10.17721/sophia.2020.16.10

К. А. Іванова, д-р філос. наук, проф.
Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
ORCID: 0000-0002-6397-5513
e-mail: karo1959iva@gmail.com

О. К. Садовніков, канд. філос. наук, доц.
Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
ORCID: 0000-0002-0216-3183
e-mail: sadovnikovok@ukr.net

Я. В. Балабай, канд. іст. наук, доц.
Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
ORCID: 0000-0003-0817-5203
e-mail: yanabalabay@gmail.com

МІФІЧНЕ СЛОВО ТА МІФ У ДАВНЬОГРЕЦЬКІЙ АНТИЧНІЙ ТРАДИЦІЇ

Досліджено поняття міфу та його смислове навантаження згідно з давньогрецькою інтерпретацією. Проаналізовано зміст й ознаки міфу, варіації його наукового ужитку. З'ясовано сутність самого міфу для людини в період трансформації мислення від образного до понятійного, а також смисли, що використовували при вживанні слів "міф", "логос" й "епос". Простежено еволюцію поняття "міф" у давньогрецькому суспільстві. Якщо в архаїчному світосприйнятті міф виконував у свідомості домінуючу роль, то під час розвитку абстрактно-логічного мислення міф було витіснено, а його функції поступово переходили до релігії і філософії. Підкреслено, що, зрештою, міф розв'язував первинне завдання – пояснення, створював передумови для тлумачення і відкривав шлях для побудови нових ліній мислення, що розгорталися на засадах релігійного, наукового або філософського світоглядів.

Ключові слова: міф, логос, епос, міфічне слово, свідомість.

Розгляд міфу і міфології слід розпочати зі з'ясування самого об'єкта дослідження. А саме, з розуміння того, що мають на увазі під словом "міф" і "міфологія". Натепер існує величезна кількість інтерпретацій розуміння і пояснення як самих слів "міф" і "міфологія", так і смислових особливостей, що до них вкладають. Це різноманіття пояснюють тим, що міф і міфологію піддавали рефлексії у філософських, культурологічних, релігієзнавчих, соціологічних, літературознавчих та інших дослідженнях, які ставили різноманітні завдання і цілі, використовуючи різні методологічні підходи. Різні дослідницькі аспекти дали можливість міфу і міфології постати в різних ракурсах, висвітлити грані і нюанси онтологічних, гносеологічних, соціальних і культурних складових, але, водночас, зберегли завдання комплексного розуміння міфу і міфології як соціального явища.

Поняття "міф" використовують досить часто, його можна сприймати в різних сенсах. Саме поняття слід розглядати як єдність трьох основних ознак: зміст поняття, обсяг поняття і термін. Під змістом слова "міф" зазвичай мають на увазі систему уявлень, пов'язаних із зазначеним поняттям і розкривають властивості, що у ньому містяться. Обсяг поняття розуміють як певну безліч, яку можна позначати зазначеним поняттям. Під терміном слід розуміти саме слово, що позначає поняття. А це означає, що термін має великий обсяг, який вимагає прояснення в конкретних умовах його застосування, що і пов'язане з необхідністю уточнення змісту поняття, як у конкретних випадках, так і для розуміння загального значення самого поняття. Для цього в конкретних дослідженнях застосовують дефініцію, як логічну операцію, що розкриває зміст за допомогою опису істотних і характерних ознак. Для підтвердження можна згадати висловлювання К. Леві-Строса: "Поняття "міф" – це категорія нашого мислення, довільно використовувана нами, щоб об'єднати під одним і тим же терміном

спроби пояснити природні феномени, творіння усної літератури, філософські побудови і випадки виникнення лінгвістичних процесів у свідомості суб'єкта" [4, с. 45]. Варіації уживання поняття "міф" залежать від різної смислової наповненості і контекстного вживання, у діапазоні від "вимислу", "ілюзії" до "священної традиції, першородного одкровення".

Використовуючи етимологію (грец. "Ετιμος – істинний, правильний, вірний і λόγος – судження), зробимо спробу визначити первісне значення слова "міф", а надалі його трансформації у процесі використання. Слово "міф" має індоевропейський корінь meudh-, tudh-, що означає "піклуватися про щось", "мати на увазі щось", "пристрасно бажати чогось". Так визначає етимологічне значення міфу В. Найдиш, посилаючись на Дж. Покотило [5, с. 12]. Зазначені початкові смислові навантаження слова міф трансформувалися у давньогрецькій мові, а згодом набули широкого використання і в інших мовах.

У ранній давньогрецькій культурі слово "μῦθος" означало "мова", "слово", але його могли сприймати й у значенні "рада", "розповідь", "переказ", "сказання", "задум", "мова", "розмова", "бесіда", "вказівка", "план", "звістка", "зміст" і, нарешті, "міф". Така строкатість значень виникла не випадково, оскільки для раннього грецького суспільства слово більше належало до образного, ніж до понятійного мислення. Міф був частиною єдиного сакрального явища, слово-розповідь не відокремлювали від ритуалу, містерії або емоцій виконавця чи глядача.

Міф існував як живе слово, міф переживали, і це переживання визначало сутність самого міфу для людини у період трансформації мислення від образного до понятійного. Більше того, людина стародавньої доби не відокремлювала себе від суспільства, а суспільство від природи і космічних сил, втіленням яких були різноманітні і численні боги. Світ був єдиний, єдиним було його сприйняття й позначення. Міфи про богів та їхні звершення

були словом про природу у світі загалом, у тій формі, у якій свідомість була здатною сприймати таке слово, тобто в інтеграції чуттєво-емоційного й абстрактного.

Зрозуміло, що не кожне слово ставало міфологічним, міф мав певний сакральний сенс, і це відрізняло його від інших слів й оповідань. Міф відрізнявся від епосу, грецькою "епос" – (ἔπος) так само означало "слово". Міф відрізнявся від логосу (λόγος – logos), його так само перекладали як "слово", але він мав ще кілька основних значень: мова, бесіда, слух, красномовство, розум, думка, учення, причина як підстава для роздумів, рахунок, повага, стосунок. Для кожного із цих видів слова існувало власне лексичне навантаження і безліч відтінків, які сприймали носії мови, але згодом, особливо при входженні до європейської культури у ролі термінів, їхні смислові особливості згладжувалися, а іноді навіть замінювалися. Проте в ранній грецькій філософії відобразились більш-менш стійкі смисли, які використовували при вживанні слів "міф", "логос" й "епос".

За допомогою слова "міф" передавали те, що мало характер учення, а "міф" сприймали як форму, у якій зазначене вчення було виражене. "Міф" використовували, коли необхідно було підтвердити існування чогось невідомого або того, що неможливо було перевірити, але до цього невідомого існує довіра, що спирається на переказ. Слово "логос" застосовували для позначення узагальненого слова, породженого розумом, як посвячене слово, яке не стосувалося людини, ані будь-чого матеріального, але належало до вищого, метафізичного. Слово "епос" розуміли як об'єктивну метричну розповідь, де допускається поетична ілюзія, може бути навіть доцільний обман, алогічність, водночас завуальовані для досягнення приємного здивування.

Смислове навантаження, що має місце при усвідомленні відмінностей "слова", його місця в житті і мисленні людини, пов'язане з трансформаціями і розвитком мислення людини. В архаїчну добу у вжитку частіше фігурувало слово "міф", що пов'язували зі слабким відмежуванням абстрактного мислення від образного. Саме слово відмежовували від способу, при позначенні того, що виходило за межі буденності та матеріального світу.

У гомерівському циклі слово "μῦθος" (міф) фігурує п'ять разів в "Іліаді" і чотирнадцять разів в "Одіссей", його використовують як здобуте людиною знання, як слово, що передірає певні події, звернене до людей. За доби появи і становлення філософії, що пов'язують з осьовим часом і переходом до раціоналізованого мислення, слово "μῦθος" витісняє слово "λόγος", водночас міф використовують у розумінні: знання, сформованого у слові; знання, що базується на традиції й існує як неперевірене, і не потребує перевірки; знання, що є альтернативою здобутому людиною знанню за допомогою мислення.

Смислові відмінності слова "λόγος" (логос) досить яскраво відображені у працях Геракліта. У фрагменті F 50 Геракліт зазначає: "Слухаючи не моє <думку>, але саме Вислів (Логос), <справедливо> погодитися, що Мудре – визнати Єдиним все і вся" [3, с. 185]. У Геракліта міф і логос зближуються у смисловому визначенні, але відмінність полягає у тому, що логос виявляється не як певне інтуїтивне знання, а як знання вищого порядку, як знання, що робить людину мудрою і відкривається людині через органи чуття. У фрагменті F 107В читаємо: "Оскільки [/ коли] ми спілкуємося з його (логосу) пам'яттю, <остільки> ми говоримо правду, а якщо [/ коли] ми відокремлюємося, ми помиляємося" [3, с. 176]. І ще у фрагменті D 146: "Людина за своєю природою нерозумна. Її розум (вислів, логос) – поза тілом" [3, с. 194].

У діалозі Платона "Протагор" зустрічаємо: "Але як мені вам це показати: чи за допомогою міфу, який розповідають старі молодим, або ж за допомогою міркування" [6, с. 209]? І далі: "Із цього приводу, Сократ, я вже не міф тобі розповім, а наведу розумну підставу" [6, с. 214]. Схоже зустрічаємо і в Арістотеля, у "Політиці" він зазначає: "Що стосується розповідей і міфів, які доречно слухати в такому віці, то про це слід дбати тим посадовим особам, яких називають педономами" [2, с. 625]. Звертає увагу і фраза із праці "Метафізика": "Утім, ті, хто висловлює свої мудрування у формі міфів, не гідні серйозної уваги; у тих же, хто міркує, вдаючись до доказів, слід шляхом запитань з'ясувати, чому, походячи з одних і тих же початків, одні речі за своєю природою вічні, а інші – минуші" [1, с. 111].

Філософи-стоїки, які розробляли цілісну систему знань про мову і розум, не відриваючи одне від іншого, прагненні осягнути сутність самої думки, сприймали слово як "логос", а слово "міф" у них взагалі було відсутнє, або, принаймні, не дійшло до нас у тих фрагментах, які натеper доступні. Логос сприймали як розумне одухотворення природи, що проявлявся через самого себе, таким чином для вираження і осягнення логосу був необхідний сам логос, що осягається людиною за допомогою логіки, фізики й етики. Проте не слід забувати, що "λόγος", як слово, могли обожнювати і сприймати як Божественне слово, на що звертав увагу О. Потебня [7, с. 158], і що відображено в Торі, у Біблії – Слово з якого почався світ, у вченні стоїків періоду еллінізму – Логос, як світовий порядок, в індуїстській традиції слово Оум – початок усього. У подібній ситуації Логос ставав міфом.

Слово "μῦθος" (міф) і слово "ἔπος" (епос) набули досить стійких відмінностей уже в архаїчну епоху. Особливості епосу, як форми творчості, що відображає героїчні події, були розглянуті у праці В. Проппа. І хоча метою роботи не було виявити відмінні риси міфу й епосу, проте особливості самого епосу допомагають побачити необхідні відмінності. Серед численних властивостей епосу особливо слід зауважити таке: "Епос малює ідеальну дійсність й ідеальних героїв" [8, с. 10]. "Епос" як слово має схильність до об'єктивного опису, використовуючи при цьому речитатив, що схилився у музично-виконавчий бік. Епос не так передає достовірність, як наслідує достовірності. Його завданням є демонстрація деяких важливих подій: міфічних або історичних.

"Міф", "логос" й "епос" як слово передавали не тільки відтінки значення, але, по суті, були наповнені різними смисловими навантаженнями. За давньою традицією під "міфом" розуміли слово, яке відображало реальність явищ природи і соціального життя, в інтуїтивно сприйнятому вигляді, що прагнуло до їхнього пояснення за допомогою образного й асоціативного мислення, формуючи знання, що закріплюють у суспільній свідомості. "Логос" визначав слово, здобуте за допомогою розумової діяльності і шляхом міркувань. "Епос" оспівував і презентував міфічне слово про діяння богів і героїв, а згодом, відокремившись від міфу, став самостійною формою передачі соціально важливих подій. Якщо міфічне слово було більшою мірою орієнтоване на масову свідомість, то логос знайшов своє застосування у філософії, науці й роздумах. Епос формувалася в середовищі рапсодов, аїдів, поетів і драматургів, стаючи загальним надбанням. Епічне слово перейшло до образного осмислення дійсності, проявляючись як результат творчості у фольклорі, трагедії і комедії.

У Стародавній Греції міфічне слово означало дещо важливе для життя, його відтворення і підтримки. Для

міфологічного слова може бути важливим не так сам предмет, про який повідомляють, як те, як це повідомляється, до яких дій спонукає, і, найголовніше, наскільки повідомлене визнають. З огляду на це стає зрозумілим, чому міфічне слово та міфічна розповідь набули широкого спектру смислових навантажень, точніше, не інших смислів, а різного ставлення до висловленого міфічного слова. Прийняття або неприйняття, розуміння або нерозуміння формували ставлення до міфу як до сакрального знання або як до явного вимислу; як до слова, що спрямовує, або як до слова, що відводить людину від правильних дій.

Смислові відтінки, які намагається виявити сучасна людина у слові "міф", почали проявлятися в періоди ослаблення влади міфу при переході від міфу до логосу і за пізнішої доби, коли міф, як сакралізоване слово, протиставляли релігії, науці і філософії. Міфічне слово слабшало перед твердістю релігійних догматів і визначень, перед емпіричними даними науки і перед логікою філософських побудов, що і створювало нове ставлення до міфу і до слова, яким його позначали. Тобто відбувалася необхідна рефлексія, що викликає трансформації смислових значень слова за його широкого використання і в поєднанні з іншими словами, розумовими та мовними актами. Такі ситуації досліджував О. Потебня. Учений вважав: "якщо знаємо, що зміст думки, який позначається мовою, йде від великої кількості окремих чуттєвих сприймань і образів, а звуки мови – від багатьох рефлексій почуття, то не будемо думати, що мова вилупилася з одного кореня, як, за індійським міфом, всесвіт із яйця, але погодимося, що кожне первісне слово було можливістю пізнішого розвитку певного роду значень і граматичних категорій. Утримуючи відмінність між організмом, що має самостійне існування, і словом, що живе тільки в устах людини, можемо скористатися порівнянням первісного слова із зародком: як зерно рослини не є ані лист, ані колір, ані плід, ані все це разом узятє, так і слово спочатку позбавлене певних формальних визначень і не є ані іменником, ані прикметником, ані дієсловом" [7, с. 134].

Зміна смислових навантажень слова "міф" відбувалася у загальному контексті становлення мови, свідомості, творчої діяльності та суспільства. Народжене слово пов'язувалося із самим життям і разом з ним розвивалося та відображало зміни, що відбувалися у свідомості людини за дедалі активнішого усвідомлення навколишнього світу. У найбільш ранні часи, від яких до нашого часу дійшли тільки відлуння міфу, і які можемо спостерігати крізь призму розвитку первісних релігійних вірувань (анімізму, фетишизму, тотемізму, магії тощо), прослідковується взаємодія слова й образу, відтвореного в мистецтві. Первісна творчість спрямовується на закріплення, розуміння і доповнення слова за допомогою первісного живопису, скульптури й інших видів мистецтва, що виводять людину за межі утилітаризму і беруть участь у формуванні розумової діяльності. У міфологічному слові поєдналися первісні вірування, художньо-образне ставлення до світу і початків емпіричних навичок й умінь, що загалом привело до розвитку абстрактного мислення на міфологічній основі, за незначного відокремлення суб'єкта й об'єкта.

У межах грецького суспільства міф проходить складний шлях, що знайшло відображення у смислових визначеннях самого слова. Якщо за часів глибокої архаїки, наприклад, міфічне слово сприймали як отримане сакральне знання, а міф – як здобуту істину, то незабаром ситуація змінилася. Анаксагор, Продик і Антисфен

бачили в міфічному слові таємний сенс, міф ставав іносказанням, у якому була прихована мудрість. Міфічне слово розглядали як алегорію у працях Феагена з Регія, Геракліта, Зенона й особливо у стоїків, міф у значеному випадку ставав конкретизацією образу, перекладеного у слово, міф ставав розповіддю, що містила певні відомості, доступні для розуміння, але у прихованій формі. Гесіод і Платон використовували міфічне слово в повчальних і виховних цілях, і міф перетворювався у морально-повчальну розповідь, що служила для спрямування людей у бік чеснот. Водночас міф формували штучно для досягнення певних цілей, як повчальний розділ. Епікур визначав міфологічне слово як частину фантазійного опису ідеального світу, де мешкали боги, неправильно сприйняті більшістю людей. Міфічне слово описувало ілюзії, а міф сприймали як пусте оповідання, що служить, у кращому випадку, для розваги. У такому випадку міф – це вигадка, породжена невіглаством, але що легко сприймається і підтримується людьми, далекими від мудрості і більш схильними до розваг.

Міф, міфічне слово і відтворені ними образи у грецькій традиції піддавали тлумаченню й осмисленню. Індивідуальна і суспільна свідомість прямувала на осягнення того, що криється у міфі. Реалізовували потребу забезпечення точності мислення за допомогою понятійного апарату, що відобразилося в необхідності очищення міфічного слова від індивідуально-образної рефлексії та перетворення його на загальнозрозуміле, скоротивши можливі інтерпретації, сформувавши єдині смислові значення, уписавши до цілісної мовної і світоглядної схеми. Свідомість людини еволюціонувала, і її міфологічна складова брала в цьому безпосередню участь. І якщо в архаїчному світосприйнятті міф виконував у свідомості домінуючу роль, то під час розвитку абстрактно-логічного мислення міф витісняли, а його функції поступово переходили до релігії і філософії. З тією відмінністю, що в релігії плінність і рухома інтерпретація міфу замінювалася догматичним твердженнями і констатацією. А у філософії міфічне слово вимагало логічних обґрунтувань і його визнавали правильним, якщо відшукували обґрунтування. В іншому випадку міф ставав вигадкою, але і в цьому разі його не завжди відхиляли, а могли зберегти як метафору, етичне повчання, початкову ідею, що вимагає подальших роздумів. Арістотель зауважував, що той, хто любить міфи, є в певному значенні філософом, оскільки міф створюють на основі дивного [1, с. 69]. Подив спрямовував мислення до пояснення і розуміння. Міф розв'язував первинне завдання – пояснення, створював передумови для тлумачення і відкривав шлях для побудови нових ліній мислення, що розгорталися на засадах релігійного, наукового або філософського світоглядів. При цьому міф не зникав, він адаптувався в інших формах мислення, стаючи їх частиною, але в новому трансформованому вигляді, зберігаючи свої властивості та функції. Змінювалося ставлення до сприйняття і тлумачення міфу, але сутність міфу зберігали. Через міфічне слово виражали те, що викликало складнощі вираження за допомогою понятійного апарату, який формують за участю догм або логіки.

Сформовані у період античності відносини й понятійні атрибути міфу, перейшли до інших епох, їх використовували в інших мовах, що запозичили грецьке слово "міф". Слово "міф" сприймали в різних відтінках, залежно від ставлення до сенсу того, що передавало міфічне слово. Крім того, межа між міфом й іншими формами оповідань залишалася рухомою. Межі міфу

оформляли переданим і сприйнятим сенсом та надавали видимість у формі притч, казок, легенд, билин, епічних оповідань, які за суттю своєю залишалися тим самим міфом, але, втрачаючи міфічну сакральність, наповнювалися новими смисловими навантаженнями. Притчу орієнтували на моральне повчання, водночас зберігаючи можливість для інтерпретації, часто зводили до фіксованого пояснення. Казки, відриваючись від міфу, зазвичай використовували для розваги, у колі непосвячених або осіб, які не сприймали міф як сакральне й езотеричне знання, інформативність міфу заміщували естетичною привабливістю. Легенда використовувала героїзацію особистості або події, надаючи їм видимість історичності, згладжувала міфічну вигадку і спрямовувала його до реальності, прагнучи вписати події до конкретної історичної ситуації. Епічне сказання схилилося у бік героїчних описів подій минулих часів, об'єднуючи міфи, що втрачають чинність, водночас зберігаючи героїчний дух носіїв міфів.

Отже, вже у грецькій традиції слово "міф" формували як багатозначне поняття з низкою смислових відтінків. Саме слово у меншій мірі розуміли, тоді як у більшій мірі відчували, відображаючи ірраціональні сторони сприйняття людиною світу або його окремих частин, як те, що описують, але яке не вимагає суворої верифікації. Міф визначали не самим словом, а ставленням до переданого ним опису переживань або подій, сформованих у вигляді оповідань, з додаванням емоцій, знаків і символів, поєднуючи вербальні і невербальні засоби передачі інформації.

Список використаних джерел

1. Аристотель. Метафизика : соч. : в 4 т. / Аристотель. – М. : Мысль, 1976. – Т. 1. – 550 с.

К. А. Иванова, д-р филос. наук, проф.,
О. К. Садовников, канд филос. наук, доц.,
Я. В. Балабай, канд ист. наук, доц.

Национальный фармацевтический университет, Харьков, Украина

МИФИЧЕСКОЕ СЛОВО И МИФ В ДРЕВНЕГРЕЧЕСКОЙ АНТИЧНОЙ ТРАДИЦИИ

Исследовано понятие мифа и его смысловую нагрузку согласно древнегреческой интерпретации. Проанализировано содержание и признаки мифа, вариации его научного применения. Выяснена сущность понятия "миф" для человека в период трансформации мышления от образного к понятийному, а также смысл, закладываемый в употребление слов "миф", "логос" и "эпос". Прослежена эволюция понятия "миф" в древнегреческом обществе. Если в архаическом мировосприятии миф выполнял в сознании доминирующую роль, то при развитии абстрактно-логического мышления миф вытесняли, а его функции постепенно переходили к религии и философии. Подчеркнуто, что, в конце концов, миф решал первичное задание – объяснение, создавал предпосылки для толкования и открывал путь для построения новых линий мышления, которые разворачивались на основе религиозного, научного или философского мировоззрений.

Ключевые слова: миф, логос, эпос, мифическое слово, сознание.

Karina Andriivna Ivanova, Dr Hab., Prof.,
Oleh Kostiantynovych Sadovnikov, PhD, Associate Prof.,
Yana Volodymyrivna Balabay, PhD, Associate Prof.
National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine

MYTHICAL WORD AND MYTH IN ANCIENT GREEK TRADITION

The term "myth" is a category of our thinking, used to combine the attempts to explain natural phenomena, creations of oral literature, philosophical constructions and cases of linguistic processes in the mind of the subject.

Myth is a living word, myth was experienced, and this experience determined the essence of the myth for man in the period of transformation of thinking from figurative into conceptual. Man of ancient times didn't separate himself from society, both society from nature and cosmos as an embodiment of various and numerous gods.

"Myth" was used to confirm the existence of something unknown or something that couldn't be verified, but there is trust in this unknown, based on translation. "Logos" was used to denote a word generated by mind, as a word referred to some higher, metaphysical one. The word "epic" was understood as an objective metrical narrative, in which a poetic illusion, an appropriate deception, illogicality were allowed.

"Myth", "logos" and "epic" were filled with different semantic meanings.

The semantic nuances in the word "myth" appeared in periods of weakening the power of myth and lately, when myth, as a sacred word, was opposed to religion, science and philosophy. The mythical word weakened by religious dogmas and definitions, empirical data of science and the logic of philosophical constructions, which created a new attitude to the myth and its definition.

According to the Greek tradition the word "myth" was formed as a multifaceted concept with a number of semantic nuances. The word itself was less understood, while more felt, reflecting the irrational aspects of human perception of the world or some parts. The myth was determined not by the word itself, but by the attitude to the description of experiences or events conveyed by him, formed in stories, with the addition of emotions, signs and symbols, combining verbal and nonverbal means of information.

Keywords: myth, logos, epic, mythical word, consciousness.

2. Аристотель. Политика : соч. : в 4 т. : Т. 4 / пер. с древнегреч. под. общ. ред. А. И. Довгатура / Аристотель. – М. : Мысль, 1983. – 830 с.

3. Гераклит Эфесский : все наследие : на языках оригинала и в рус. пер. / крат. изд. подгот. С.Н. Муравьев. – М. : ООО "Ад Маргинем Пресс", 2012. – 416 с.

4. Леви-Строс К. Первобытное мышление / К. Леви-Строс ; пер. с фр. – М. : Республика, 1999. – 385 с.

5. Найдыш В. М. Мифология : учеб. пособие. / В. М. Найдыш. – М. : КНОРУС, 2010. – 432 с.

6. Платон. Сочинения : в 4 т. : Т. 1 / пер. с древнегреч. под общ. ред. А. Ф. Loseva и В. Ф. Asmusa / Платон. – СПб : Изд-во С.-Петербур. ун-та; "Изд-во Олега Абышко", 2006. – 632 с.

7. Потебня А. А. Слово и миф : Из истории отечественной философской мысли / А. А. Потебня ; сост. А. Л. Топоркова. – М. : Изд-во "Правда", 1989. – 623 с.

8. Пропп В. Я. Русский героический эпос / В. Я. Пропп // Собрание трудов В. Я. Проппа / коммент. ст. Н. А. Криничной ; сост., науч. ред., имен. ук. С. П. Бушкевич. – М. : Изд-во "Лабиринт", 1999. – 640 с.

References

1. Aristotel'. Metafizika. Sochinenija v 4-h t. : T. 1. Moskva : Mysl', 1976. 550 s.

2. Aristotel'. Politika. Sochinenija v 4-h t. : T. 4. / per. s drevnegrech. pod. obshh. red. A. I. Dovgatura. Moskva : Mysl', 1983. – 830 s.

3. Geraklit Jefesskij : vse nasledie : na jazykah originala i v rus. per. / krat. izd. podgot. S. N. Murav'ev. Moskva : ООО "Ad Marginem Press", 2012. 416 s.

4. Levi-Stros K. Pervobytnoe myshlenie / per. s fr. Moskva : Respublika, 1999. 385 s.

5. Najdysh V. M. Mifologija : uchebnoe posobie. Moskva : KNORUS, 2010. 432 s.

6. Platon. Sochinenija v 4-h t. : T. 1. / per. s drevnegrech. pod obshh. red. A. F. Loseva i V. F. Asmusa. Sankt-Peterburg : Izd-vo S.-Peterb. un-ta; "Izd-vo Olega Abyshko", 2006. 632 s.

7. Potebnja A. A. Slovo i mif / Iz istorii otechestvennoj filosofskoj mysli / sost. A. L. Toporkova. Moskva : Izdatel'stvo "Pravda", 1989. 623 s.

8. Propp V. Ja. Russkij geroicheskij jepos / Sbranie trudov V. Ja. Propa / kommentirujushhaja stat'ja N.A. Krinichnoj / sost., nauch. red., imen. uk. S. P. Bushkevich. Moskva : Izdatel'stvo "Labinrt", 1999. 640 s.

Надійшла до редколегії 05.12.20